

IT-RET/E25 – DAT9/SW9 – OPLÆG TIL SYNOPSIS

Prolog

Den danske virksomhed, SmartTech Solutions ApS, har ansat dig pr. 1. september 2025 som Lead Developer i virksomhedens tech-afdeling. Det er en fornem ansættelse, som du ikke havde set komme, da du netop havde fuldført din uddannelse ved AAU og dermed ikke havde nogen egentlig erhvervserfaring.

Kort om virksomheden: SmartTech Solutions er en dansk tech-virksomhed, der udvikler og anvender smartprodukter til at optimere kontor- og arbejdsmiljøer.

Udvalgte ansatte i SmartTech Solutions har adgang til systemerne og dermed dataene. Da de ansatte i IT-afdelingen skal ajourføre systemerne og foretage systemopdateringer, har de også adgang. SmartTech Solutions har mange ansatte, hvis personoplysninger, herunder også følsomme oplysninger, er indeholdt i HR-systemet HRsolutions.

Under din uddannelse har du gennemført kursusfaget IT-ret – et kursusfag, som du var meget glad for. Faktisk det bedste kursus på uddannelsen, som du husker det. Nedenstående problematikker skal løses ud fra din viden fra dette fag (pensum) og ved benyttelsen af juridisk metode.

Det gøres ved, at du udfærdiger en synopsis, der maksimalt må fylde fire A4-sider á 2.400 tegn inkl. mellemrum. Din synopsis skal indleveres via Digital Eksamens.

Bemærk: Læs hele opgaven med evt. tilhørende bilag omhyggeligt igennem. Underviserne svarer ikke på spørgsmål til indholdet forud for eksamen.

Opgaven indeholder en case med et langt, fiktivt hændelsesforløb. Alle navne, steder og begivenheder er opdigtede og uden reference til virkelige hændelser. Det er med vilje, at hændelsesforløbet ikke alle steder er fyldestgørende beskrevet.

Til den mundtlige eksamen skal du på baggrund af din synopsis redegøre for de IT-retlige problematikker relateret til hændelsesforløbet. Du indleder eksaminationen med at præsentere en IT-retlig problemstilling, som du selv har udvalgt fra casen, varighed ca. 5 minutter. Derefter må du være forberedt på at kunne tale ud fra alle aspekter relateret til hændelsesforløbet og pensum i øvrigt.

Virksomheden SmartTech Solutions ApS udvikler og anvender bl.a. produktet "SenseDesk", som er et intelligent skrivebord med indbyggede sensorer, der registrerer tilstedeværelse, kropsholdning og temperatur. På samme måde udvikler virksomheden produktet "AirAware", som er et netværk af luft-kvalitetssensorer, der overvåger CO₂, fugt og partikler i kontormiljøet. Systemet justerer automatisk ventilationen i rummet. Virksomheden har mange ansatte, som er inddelt i flere afdelinger. Du er ansat i udviklingsafdelingen, også kaldet "Tech-afdelingen".

Du oplever, at der i virksomheden er et stort fokus på information og åbenhed, og at det er vigtigt for virksomheden, at alle ved, hvad der sker i de forskellige afdelinger. Der bliver sendt rigtigt mange mails på tværs af virksomheden, ligesom der også bliver sendt referater fra personalemøder i de enkelte afdelinger, ud til alle i virksomheden. Du modtager derfor også mails med mødereférat, når HR-afdelingen har afholdt møder. Da HR anvender det eksterne system, HRsolutions, bliver mødereférater også sendt til de ansatte hos HRsolutions.

En dag du tager dig tid til at læse møderefératet fra HR-afdelingen, erfarer du, at de til mødet har talt om dig, og at du for nyligt er flyttet til en ny lejlighed, hvorfor din nye adresse fremgår af referatet. Du synes faktisk, det er lidt mærkeligt, at din nye adresse bliver sendt ud til hele virksomheden og til ansatte hos HRsolutions. Du henvender dig derfor til HR-afdelingen. Det viser sig, at du ikke er den første, der har klaget over HR-afdelingens processer. Andre ansatte har oplevet, at fagforeningsskift også er blevet omtalt i de referater, der er sendt ud. Det virker ikke til, at det er noget HR-afdelingen har tænkt sig at ændre. Du beder dem derfor om fremadrettet at stoppe med at sende din adresse eller andre personoplysninger ud til andre.

På trods af de lidt specielle mailprocedurer er du faktisk rigtig glad for at arbejde hos SmartTech Solutions, og du får en god ven i din kollega, Ida. Ida er en dygtig udvikler, som du ofte sparrer med om vigtige beslutninger i dit arbejde. Du ses også med Ida efter arbejde, og du kender derfor alt til hendes familieforhold. En dag på arbejdet sker det forfærdelige, at Ida pludselig falder om, og hun må køres på hospitalet. Du er ikke på arbejde den dag, og dine kollegaer kender ikke Ida lige så godt som dig, så de kan ikke ringe til hendes familie og fortælle, hvad der er sket. Heldigvis kommer Ida til bevidsthed på hospitalet, og der bliver ringet efter familien.

På baggrund af den voldsomme hændelse og særligt frustrationerne over, at man ikke havde kontakt-oplysninger på Idas familie, bliver det diskuteret i SmartTech Solutions, om det mon er lovligt at have en liste liggende med nødkontakter på, såsom de ansattes familie og deres kontaktinformationer. I diskuterer i den forbindelse, hvad behandlingsgrundlaget mon skulle være, og om der er forskel på behandlingsgrundlaget for private virksomheder og offentlige myndigheder. I kommer også til at snakke om, om man mon skal give besked til familiemedlemmerne om, at de fremgår af sådan en liste. Da du ofte har præget med det kursus i IT-ret, du tog på din uddannelse, og du har sagt, at du ved alt om GDPR, bliver du spurgt til råds.

Ida får det heldigvis hurtigt godt igen, og en dag til frokost sidder I og snakker om, at på trods af "Sensedesk" så sidder I godt nok meget ned i løbet af en dag. Det er jo ikke så godt for helbredet, og især Ida er meget opmærksom på, at hun skal passe på sit helbred. I diskuterer, om man kan bruge oplysningerne fra "Sensedesk" i en ny app. I appen skulle der være et AI-modul, der arbejder sammen med SenseDesk, og som bl.a. kunne anbefale personlige arbejdsstillinger og minde medarbejderne om at stå op, bevæge sig osv.

Jeres chef synes, at det er en fremragende idé, og I får derfor grønt lys til at udvikle app'en. Det tager ikke lang tid at få den gjort klar, og da alle ansatte har en arbejdstelefon udleveret af virksomheden,

kan I også installere app'en remote. Nu får alle medarbejdere løbende notifikationer om at stå op eller gå en tur, hvilket giver meget mere bevægelse i løbet af dagen. I forbindelse med udviklingen af app'en har I selvfølgelig sørget for, at den har adgang til kollegernes sundhedsdata på deres telefoner, så anbefalingerne fra app'en bliver så personlige og målrettede som muligt. I er selv ret godt tilfredse med resultatet, og Ida mærker en markant bedring i sit helbred. Det kommer derfor meget bag på jer, da en af jeres kollegaer, Børge, begynder at brokke sig over app'en. Han vil gerne have den slettet fra sin telefon. Børge kan ikke forstå, hvordan det overhovedet kan være lovligt med sådan en app, og han undrer sig også meget over alt det, den ved om ham, og som ikke er oplysninger, der kommer fra "Sensedesk". SmartTech Solutions mener, at de selvfølgelig kan installere app'en på de ansattes telefon, da det er en del af deres ansættelsesforhold.

Efter den store succes med app'en kommer du og Ida til at tale om, at I tit glemmer jeres adgangskort. I får derfor den gode idé, at det kunne være smart med ansigtsgenkendelse som adgangskontrol, da det jo er svært at glemme sit ansigt. I får derfor udviklet et system med adgangskontrol til virksomheden via ansigtsgenkendelse. I starten kan man stadig bruge sit adgangskort, men da SmartTech Solutions synes, det er besværligt med flere systemer, beslutter de sig for, at alle nu kun kan komme ind via ansigtsgenkendelse. Børge, der er ret glad for sine personoplysninger, synes, at det er lige lovligt indgribende, og han protesterer derfor mod det nye adgangssystem. Men Børge får at vide, at hvis han vil arbejde hos SmartTech Solutions, så må han registrere sig til ansigtsgenkendelse, ellers kan han finde sig et andet arbejde.

Børge er efterhånden træt af SmartTech Solutions, for virksomheden passer ikke ordentligt på hans personoplysninger. Han bestemmer sig for at sige op. Hans chef tager det meget roligt, og de får lavet en aftale om, at han fratræder med det samme, med udbetaling af seks måneders løn. Da Børge går derhjemme og passer sit drivhus, bliver han mere og mere sur over det urimelige i, at virksomheden slet ikke ville høre på ham. Han beslutter sig for at sende en klage til SmartTech Solutions. For at kunne indsände en klage skal Børge dog udfylde en klageformular, som kun kan udfyldes, hvis han opretter en brugerkonto hos virksomheden. Børge synes, det er meget besværligt, at man ikke kan klage, uden at man skal udlevere diverse personoplysninger. Han er jo ikke længere ansat, og har derfor ikke længere en arbejdsmail, så han må udlevere sin private mail. Han er sur over, at han må udlevere sine oplysninger, bare for at kunne komme af med sine frustrationer.

Børge får efter et par uger svar på sin klage, hvor SmartTech Solutions oplyser ham om, at de vil gå deres IT-løsninger igennem for at se, om de er i overensstemmelse med GDPR. Børge er umiddelbart tilfreds med svaret, men beslutter sig alligevel for at søge indsigt i alle de oplysninger, virksomheden har om ham. Han søger om indsigt i SmartTech Solutions oplysninger, herunder indsigt i, hvem virksomheden har videresendt hans personoplysninger til, virksomhedens opbevaringsperioder og baggrundsen for, at personoplysningerne opbevares i de definerede perioder.

Efter flere måneder får Børge svar på sin anmodning. Børge har dog svært ved at forstå, hvad SmartTech Solutions har sendt til ham, da flere filer er ufuldstændige og uforståelige. Der er tale om komplekse datastrukturer og links, som han ikke kan dekryptere. Desuden fortæller de ikke, hvem data er blevet sendt til, eller hvor længe oplysningerne bliver opbevaret. Det eneste Børge kan tilgå, er den pdf-fil, der indeholder hans klage og virksomhedens besvarelse.

Børge er selvfølgelig ikke tilfreds med svaret på indsigsanmodningen, og han klager endnu en gang til SmartTech Solutions, ligesom han klager over, at de har opbevaret oplysninger om hans første klage. Lørdag morgen hvor Børge er inde og handle i midtbyen, støder han tilfældigt på dig og Ida. I fortæller

ham, at I ved, at SmartTech Solutions ikke har udleveret alle oplysninger til Børge. Det har I nemlig læst i et mødereferat. Børge er rystet over dét, I fortæller.

Lige efter at have snakket med jer sker det utrolige, at Børge inde i Salling møder sin gamle kollega, Bo, der var ansat som IT-sikkerhedskonsulent i SmartTech Solutions indtil for tre måneder siden. Det er ikke småting, Bo kan fortælle om virksomheden!

Om aftenen rundt om middagsbordet fortæller Børge om det hele til ægtefællen, Henriette, og deres 19-årige søn, Bertil.

"SmartTech Solutions har ikke styr på en skid, og jeg er overhovedet ikke tryg ved, at de har noget som helst registreret om mig i deres dumme systemer", hvæser Børge. "Ved I hvor dumme de er?" Da ægtefællen og sønnen ryster på hovedet og spiser deres mad i stilhed, fortsætter Børge:

"Jeg fik at vide af en tidligere kollega, jeg mødte i dag, at der for ikke så længe siden var direkte adgang til firmaets helt centrale systemer udefra ved bare at bruge passwordet "admin100"! Hvad giver I mig, hvor dumt er det lige? Med det letteste password i verden kunne man gå lige ind i systemerne!"

Familien får hurtigt spist færdig, og Henriette siger til Børge, at han skal gå med hunden for at falde lidt ned. Imens går Bertil over til sin kammerat, den 25-årige Kim. De skal høre musik og spille playstation. Bertil fortæller, hvad hans far lige har sagt om, at der havde været adgang til SmartTech Solutions systemer med passwordet, admin100. Kim, som har lært sig selv en hel del om IT, griner højt og siger, at det er en virksomhed af glade amatører. Bertil og Kim får sig snakket lidt varme på idéen om at se, om passwordet stadig virker. Det tager kun få minutter for Kim at få adgang til SmartTech Solutions' systemer, og alt står nu åbent for dem. Bertil og Kim jubler højt! Efter et stykke tid lykkes det dem at finde Børges personalefil. Der står en del om ham, bl.a. "samarbejdsproblemer", "meget kritisk og arrogant medarbejder", "dårlig indstilling og manglende tillid til ledelsen". Med et hurtigt klik sletter Kim hele personalefilen, og Bertil og Kim jubler igen! Så lukker Kim skærmen ned, de får sig en øl, og så er det blevet sent, og Bertil må hjem.

Med det samme Bertil er gået, fortsætter Kim med at rode rundt inde i systemerne. Det lykkes ham at tilgå Regnskabsafdelingen, hvor han laver en overførsel på 20.000 kr. til sin bankkonto i Schweiz. Herefter går han på darkweb og poster et opslag om, at password til SmartTech Solutions er til salg. I de næste par dage sælger Kim passwordet 100 gange og tjener i alt 5000 kr. på det.

Imens fortsætter alt, som det plejer hos SmartTech Solutions, ingen har opdaget noget.

En af de følgende dage kommer din chef ind på dit kontor. Han er dybt bekymret over en mail, der er sendt til SmartTech Solutions ApS fra softwareudvikleren Martin. Han mener, at SmartTech Solution systemet "AirAware" krænker Martins ophavsret ved at bruge Martins kodede algoritme til beregning af luftkvalitet. Martin driver en hjemmeside, hvor han deler læringsmateriale om programmering. Chefen beder dig om at undersøge sagen nærmere: Har SmartTech Solutions et problem? I så fald, hvad skal de gøre ved det? Det viser sig, at 250 linjers kode i AirAware programmet svarer næsten identisk til et kodeksempel, som Martin har delt på sin hjemmeside. De første 240 linjers kode, der indeholder en funktion med en algoritme til beregning af en slags "score" for luftkvalitet, er 1-til-1 den samme som Martins kodeksempel. I de sidste 10 linjers kode i AirAware-programmet er lighederne også til at få øje på, men der er udskiftet i inputvariablerne til funktionen. Efter de 250 linjers kode, står en kodekommentar med teksten "Indsat fra". Resten af teksten er slettet.

Episoden med Martin får din chef på nye tanker. Han spørger dig, om det vil være muligt at tage patent på AirAware-systemet nu eller i fremtiden. Han er dog også en anelse skræmt af situationen og overvejer, om ikke man i fremtiden bare kunne bruge ”Open Source”-løsninger i sit produkt, så man undgår den slags problemer. Han er dog i tvivl, om de stadig kan tage penge for produktet, hvis de går ”Open Source”-vejen.